

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia|| Ivridica,|| Sev Ivs Civile Theologicvm,||

Fickler, Johann Baptist

Dilingæ, 1575

VD16 F 976

De sanctæ crucis veneratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63414)

res personans, & pia dogmata & præcepta
re musicis planè modulis accinens. Factum
vigesimo septimo mensis Ianuarij die.

DE SANCTÆ CRUCIS VENERATIONE.

IN quo honore atq; obseruatione signum crucis
Saluatoris nostri olim fuerit habitum, vel et
unico titulo Codicis Iustinianei, si cetera omnia
cerem, discere possumus: cuius tenor sic habet.

Vide memo-
rabilem histo-
riam ad hunc
tit. spectatam
apud Paulū
Diaconum.

Nemini licere signum Saluatoris Christi
humi vel in filice, vel in marmore aut in
pere aut pingere.

Tanta pietas erat illorum optimorum Cæsarum
Theodosij & Valentiniiani, ut pro piaculo habentem
sanctæ crucis figurâ humi insculpi, vel fabricari
tam inestimabilis rei signum pedibus hominum
bulantium calcaretur: ideo hunc morem temporum
suis sustulerunt, ne videretur talis imago
tractari, licet Christianorum aliqui eiuscemodi
numenta deuotionis ratione humi constituerent,
ius rei vsus vel abusus succedenti æuo rursus
luit, quem etiam nunc hodie durare videmus.

THEODOS. ET VALENT. IN L. VII. C.
nemini licere sign. salu. Chr. hu. vel in fil. vel
in marm. insculp.

Cum sit nobis cura diligens per omnia
perni numinis religionem tueri: signum
Saluatoris CHRISTI nemini liceat, ut
in solò, vel in filice, vel in marmoribus humi
posis

scitis insculpere vel pingere: sed quodcun- que reperitur tolli, grauiissima poena multan- do eo, qui contrarium statutis nostris tentaue- rit, specialiter imperamus.

HONORIVS ET THEODOS. A.A. IN L. Iudæos. C. de Iudæis & caliculis.

Viduos quosdam festiuitatis suæ solemnia ad poenam quondam recordationem incendere, et sanctæ crucis adsimulatam speciem in con- temptum Christianæ fidei sacrilega mente ex- cutere, prouinciarum rectores prohibeât: neue locis suis fidei nostræ signum immisceant, sed ritus suos citra contemptum Christianæ legis retineant, amissuri sine dubio permissa haec- us, nisi ab illicitis temperauerint.

Notabilis hæc lex est, per quam posteris manife- statum est, quomodo perditæ Iudæi in suis festiuitati- bus flamma mandare imaginem Christi crucifixi, et legis redemptionis nostræ illudere fuerint, soliti. Quemadmodum etiam nostro seculo Christianorum infantes in crucem egisse, et inlicitis puncturis san- guinem eliciisse in contumeliã Christi seruatoris no- tari, deprehensi sunt: ita superiori anno M. D. LXVIII. Constantinopoli (vt à quibusdam scriptum est) a sce- leratissimis illis Iudæis, puerum Christianum fortim interceptum, cruci affixum, et in ludibrium religio- nis pro victima quadam oblatum esse: cui facinori- sum nimum essent intenti, de improviso incendium ex eo prorupisse loco, atq. plurimas domos, officinas et tegasteria ingenti damno consumpsisse: in ruinis ta- men incendiũ, vbi primus ignis exortus est, pueri ante

li 5 conflagra-

Iudæorũ con- tumelia in Christi cru- cem.

De Iudæorũ facinore Chri- stianum pue- rũ edito Con- stantinopoli.

Exemplũ di- unæ vindi- ctæ.

conflagrationem martyrio affectu corpus crucis
xum integrum, non sine miraculo, repertum fuisse.

IVSTINIAN. IMP. IN AVTH. SED.
uo iure, C. de episcop. & cleric. &c.

Celebrationē
Litaniarum
etiā antiqui-
tus cum cruce
peractū fuisse,

LAicis facere Litanias interdiximus sine
ricis, quæ sine orationibus, & cruce
debent.

Hic adnota litanias, id est, ut hodie appellatur
licas processiones, quas Haloander ex Græcis
publicas supplicationes vocat, & hodie apud
cos in vsu sunt, rem non esse recens in Ecclesiasticis
Etiam, ut heretici sentire volunt: ipsæ adhiberi
fuisse crucis signum.

LEO IMP. IN L. DECERNIMUS
C. de episc. & cleric. &c.

Sanctam cru-
cem in locis
publicis & p-
fanis non col-
locandam.

Neq; monachi, neq; quicumq; alij cultus
que status atque fortuna in ædes publicas
vel in quæcumq; loca populi voluptatibus
bricata, venerabilem Crucem, & sanctam
martyrum reliquias illicitè inferre conentur.

IVSTINIAN. IN AVTH. DE S.
Et ill. Episcop. &c. §. omnibus autem laicis.

Crucis ima-
ginem in ve-
nerabilib; lo-
cis reponi de-
bere,

Sed & ipsas honorandas cruces, cum quibus
in litanijs ingrediuntur, non alibi nisi in
nerabilibus locis reponi: & si quando oportu-
cauerit ad litanias celebrandas, tunc solemniter
sas sanctas cruces accipere eos, qui confiteantur
portare solent, & cum Episcopo & clericis
nias celebrare: hoc custodientibus sanctis
mis locorum Episcopis, aut etiam eorum
ricis, & per loca iudicibus.

DEM IVST. IN NOVELL. CONST. 115.

§. non liceat laicis. Apud Julian. Patr.

Sanctas cruces, quas in litanijis portant, in sanctis locis reponi iubemus, & ex his profertur, si litania tempus vocauerit.

Sanctas cruces in locis sanctis reponendas.

SIGNUM S. CRUCIS IN CONSECRATIONE

Templorum ad esse debere.

IVSTINIAN. IMP. IN AVTH. DE monach. §. illud igitur.

Illud igitur ante alia dicendum est, ut omni tempore, & in omni terra, si quis edificare venerabile monasterium voluerit: non prius licentiam esse hoc agendi, quam Deo amabilem locorum Episcopum aduocet: at ille manus extendat ad caelum, & per orationem locum consecret Deo, figens in eo salutis nostrae signum DICIMVS AVTEM ADORANDAM ET HONORANDAM VERE CRUCEM) sicque inchoet aedificium, bonum utique quodam hoc & decens fundamentum ponens.

In aedificatione Monasteriorum crucem prius in area figenda &c. Crux adoranda & honoranda.

IDEM IMP. IN AVTH. VT NULL. FABRIC. orato. dom. &c. §. primo. coll. 7.

Sanctimus pra omnibus quidem illud fieri, & nulli licentiam esse neque monasterium, neque Ecclesiam, neque orationis domum incipere aedificare antequam ciuitatis Deo amabilis Episcopus orationem in loco faciat, & crucem figat, publicum processum ibi faciens, & caelum manifestam omnibus statuens.

Idem quod supra obseruandum etiam in caeterorum templorum aedificatione.

IDEM

Oratio cum
sancta cruce.

IDEM IN AVTH. DE ECOLESIA
tit. & priuil. §. si quis autem, coll. 9.

SI quis voluerit fabricare venerabile oratorium, aut monasterium, precipimus non ter inchoandam fabricam, nisi locorum sanctissimus Episcopus orationem ibi secretim venerabilem fixerit crucem.

IDEM IN NOVELLA CONST. 4. APUD IULIAN. PATRICIUM &c. in princ.

Eodem crucis
obseruatio.

Qui vult ædificare Monasterium, prius Episcopum vocet, & illum exoratum, etiam crucem imponat, & postea imperat ædificium.

IDEM IVST. IN NOVELL. CONST. 119.
De his qui eccles. vel orato. ædif. vel in princ. apud eundem Iulian.

Nullus audeat ædificare Ecclesiam vel oratorium antequam ciuitatis Episcopus veniat, & ibi vota faciens sanctissimam crucem infixerit in eodem loco, publice procedentem omnibus manifestam faciens.

IDEM CONST. 119. APUD IULIAN. §. nemo oratorium.

Nemo oratorium ædificare audeat, antequam Episcopus exorauerit, & venerabilem Crucem in eodem loco defixerit.

DE INVENTIONE ET AVTORITATE S. CRUCIS.

IUSTINIAN. IMPP. IN AVTH. DE NOBILITATE
deratore Heleneponti. §. namq; ab omnib; coll. 11.
Heleneponti.

Helena Constantini Magni mater, pientis-
sima mulier, nobis sacrum Christianorum
signum inuenit.

Tanta erat ueneratio atque auctoritas imaginis
Crocifixi apud ueteres Christianos, ut in consicien-
tia uicinis uoluntatibus, haeres signum sanctae crucis
testamento praefigere solebat, ut est tex. in l. fin. §. sub-
scriptorem. C. de iur. deliberand. Id etiam a testatore
testamentum esse affirmat Accursius in glo. sup. ver.
venerabile in praefat. Auth. de testibus. Vbi Iustinia-
nus casum recenset, in quo expressis uerbis testamen-
ti signum uenerabile crucis inscriptum fuisse testa-
tor. adeo ut facile sit inde eliciendum, eius signi ad-
scriptorem tum temporis quasi de substantia eorum
habeat, quae per iuris solemnitate in testamento requi-
runtur.

Cruz Christi
sublequenti
tempore a quo
fuit reperta.

Signum Cru-
cis in ultimis
uoluntatibus
praefigi solitum
antiquius.

DE FESTORUM DIERVM OBSERVATIONE.

De celebrandis Pascha, Natiuitatis, Epiphania Domini,
sanctorum Apostolorum festis praecipua dantur, quid-
am in iis agendum vel omittendum, & quae poena vio-
latores expectet, serio praescribitur atque monetur.

VALENTINIAN. THEODOS. ET AR-
cad. A. A. A. in l. Nemo deinceps. C. de
episcop. audient. &c.

Nemo deinceps tardiores fortassis affatus
nostrae perennitatis expectet, exequantur
iudices quod indulgere consueuimus. Vbi pri-
mus dies paschalis extiterit, nullum teneat car-
ceris inclusum, omnium vincula dissoluantur.

Sed

Festo Paschae
in carceratos
relaxari de-
bere.